

Bruk av armprotese

Nasjonalt fagnettverk for dysmeli

PROTESETYPER

En armprotese er et ortopedisk hjelpemiddel som kompenserer for manglende armlengde og/eller grepsfunksjon. Det fins tre hovedtyper armproteser:

- Elektrisk / myoelektrisk, som styres av elektroder eller ulike brytere. Aktiv grepsfunksjon med hånd eller krok.
- Kroppsstyrt / mekanisk / konvensjonell, med seletøy og wire. Aktiv grepsfunksjon med hånd eller krok.
- Kosmetisk, uten aktiv grepsfunksjon. Standard eller individuell kosmetisk hånd. En variant av kosmetisk protese er tilvenningsprotese / «krabbeprotese» som lages for de minste barna.

I tillegg kan man få tillaget ulike grepsforbedringsproteser (spesialgrep), tilpasset konkrete aktiviteter, som for eksempel skigåing, snømåking og trening.

VALG AV PROTESELØSNING

Hver protese type har sine fordeler og ulemper når det gjelder faktorer som grepsstyrke, hastighet, vekt, kosmetikk mv. Valg av protese type(r) gjøres derfor etter individuell vurdering i et tverrfaglig dysmeli- og armamputasjonsteam, basert på pasientens forutsetninger, behov og preferanser. Utgiftene til armproteser dekkes av NAV.

PROTESETILPASNING

Proteser tilpasses individuelt. Først tas en gipsavstøpning av dysmeliarmen / amputasjonsstumpen. Deretter tilpasses en prøvehylse som må prøves og tilpasses.

Når man er fornøyd med passformen, produseres resten av protesen. Prosessen kan ta opptil tre måneder.

BRUK AV PROTESE

Når man får en ny protese, får man opplæring i bruken av den ved et av de tverrfaglige dysmeli- og armamputasjonsteamene. Protoser med grepsfunksjon krever mer oppfølging og trening enn enklere proteseløsninger. Uansett protese type anbefales en gradvis opptrapping av bruken for å unngå overbelastning av hud og muskulatur. Å bli en god protesebruker krever mye egeninnsats i tillegg til regelmessig kontakt med det tverrfaglige teamet.

OPPFØLGING

Protesebruk vil kreve regelmessig oppfølging ved et ortopedisk verksted og et tverrfaglig team. Hyppigheten avtales individuelt. I starten og ved endringer anbefales hyppigere kontroller enn i stabil fase. Ved behov kan pasienten selv ta direkte kontakt med ortopediingeniør eller det tverrfaglige teamet. Det er viktig at dette gjøres dersom problemer oppstår.

RENHOLD OG VEDLIKEHOLD

Protesen bør rengjøres daglig på innsiden med en fuktig klut, eller håndsprit. En elektrisk protese tåler ikke vann. Men en protese med hel hanske, uten rifter eller hull, kan vaskes forsiktig utvendig med såpe og vann. Det kan være vanskelig å vaske bort tekstilsverte, trykksverte, kulepenn o.l. Når hansken er utslitt eller veldig skitten, kan den byttes hos ortopediingeniør.

Huden på stumpen bør behandles med en god fuktighetskrem i tillegg til vanlig hygiene. Det er spesielt i starten viktig å undersøke huden daglig etter bruk med tanke på gnagsår.

Myoelektriske proteser må lades jevnlig. Det er en god regel å lade hver kveld. Myoelektriske komponenter kan kreve reparasjoner og service som tar litt tid. I enkelte tilfeller må protesen sendes til leverandøren for reparasjon.

Kontaktinformasjon

Regionale dysmeli- og armamputasjonsteam fins fem steder i Norge:

Sykehuset Innlandet HF, Avdeling for Fysikalsk medisin og rehabilitering

Besøks- og postadr.: *Dysmeli- og armamputasjonsteamet*, Jørgen Jensens vei, 2312 Ottestad.
Telefon: 62 55 84 00

Oslo Universitetssykehus HF, Rikshospitalet

Besøksadr.: Sognsvannsveien 20, 0372 Oslo.
Postadr.: *Dysmeli- og armamputasjonsteamet*, Postboks 4950 Nydalen, 0424 Oslo.
Telefon: 23 07 29 00 (vedr. voksne) eller 23 07 22 81 (vedr. barn)

Haukeland Universitetssjukehus HF, Seksjon for ortopedisk rehabilitering

Besøksadr.: Jonas Liesvei 72, 5053 Bergen.
Postadr.: *Dysmeli- og armamputasjonsteamet*, Postboks 1400, 5021 Bergen.
Telefon: 55 97 70 40

St. Olavs Hospital HF, Barneortopedisk poliklinikk,

Besøks- og postadr.: *Dysmeli*teamet, Prinsesse Kristinas gate 3, 7030 Trondheim.
Telefon: 72 57 59 29

Besøks- og postadr. for *Arm*klinikk: Trøndelag Ortopediske Verksted AS, Elgeseter gate 10, 7006 Trondheim.
Telefon: 73 84 56 30

Universitetssykehuset Nord-Norge HF (UNN)

Besøksadr.: UNN Breivika, Sykehusvegen 38, 9038 Tromsø.
Postadresse: *Dysmeli- og armamputasjonsteamet*, Fysioterapitjenesten v/koordinator Kari Lofthus, Postboks 12, 9038 Tromsø.
Telefon: 77 62 63 90

Ortopeditekniske verksteder som lager armproteser:

Norsk Teknisk Ortopedi (NTO) AS

Besøks- og postadr.: Vikavegen 17, 2312 Ottestad.
Telefon: 62 57 44 44

Sophies Minde Ortopedi AS

Besøksadr.: Trondheimsveien 235, Bygg 79 Aker sykehus, 0586 Oslo.
Postadr.: Postboks 493 Økern, 0512 Oslo.
Telefon: 22 04 53 60

AKTUELLE LENKER

Norsk Dysmeliforening:

<http://www.dysmeli.no/>

Momentum: <http://www.momentum.nu/>

Forening for arm- og benprotesebrukere

LFA: <http://www.lfa.no/>

Landsforeningen for amputerte

TRS kompetansesenter:

[http://www.sunnaas.no/omoss_/avdelinger_/](http://www.sunnaas.no/omoss_/avdelinger_/trs_/trs-kompetansesenter)

[trs_/trs-kompetansesenter](http://www.sunnaas.no/omoss_/avdelinger_/trs_/trs-kompetansesenter)

Kompetansesenter for sjeldne, medfødte diagnoser

Norsk Teknisk Ortopedi AS: <http://ortonor.no/>

Ortopedisk verksted på Ottestad, produsent av armproteser og grepsforbedringer

Sophies Minde Ortopedi AS:

<http://www.sophiesminde.no/>

Ortopedisk verksted i Oslo, produsent av armproteser og andre ortopediske hjelpemidler

Kunnskapsbasert faglig retningslinje

for rehabilitering etter ervervet

overekstremitetsamputasjon i Norge:

www.magicapp.org/public/guideline/Jn3zaL

Inneholder anbefalinger for alle aspekter av rehabiliteringen, også relevant for dysmeli

Teksten i denne brosjyren er utarbeidet av avdelingsoverlege PhD Kristin Østlie (Sykehuset Innlandet HF), spesialergoterapeut Guro Gaarden Kjeldstadli (Sykehuset Innlandet HF), ergoterapeut Eli Færevåg Jacobsen (Haukeland Universitetssjukehus HF), ergoterapeut Hege Krokan (Sophies Minde Ortopedi AS), ortopediingeniør Heidi Lyrstad (Sophies Minde Ortopedi), på vegne av Nasjonalt fagnettverk for dysmeli.

Dersom du ønsker ytterligere informasjon om bruk av armprotese, så ta gjerne kontakt med et av dysmeli- og armamputasjonsteamene.

Målgrupper: protesebrukere, pårørende og fagpersoner

Redigering: Koordinator Anne-Karin Vik • Design: Melkeveien Designkontor

Foto: Studio E - Fotograf Elena Garm og Produkter: Sophies Minde Ortopedi AS

Utgiver: Nasjonalt fagnettverk for dysmeli – Juni 2017

HELSE NORD

HELSE MIDT-NORGE

HELSE VEST

HELSE SØR-ØST

 Nasjonal kompetansetjeneste for
SJELDNE DIAGNOSER

www.helsenorge.no

Nasjonalt fagnettverk for dysmeli inkluderer brukerrepresentanter og tverrfaglig ekspertise som arbeider med personer med medfødte misdannelser og amputasjoner på arm eller ben og deres familier. Fagnettverkets formål er å styrke samarbeidet og øke kompetansen i dysmelifagmiljøene i Norge. Post til fagnettverket sendes til Oslo universitetssykehus, Ortopedisk avdeling, Nasjonalt fagnettverk for dysmeli, Postboks 4950 Nydalen, 0424 Oslo.

Telefon 23076097, e-post anvik@ous-hf.no, www.oslo-universitetssykehus.no/dysmelifagnettverk